

SLOVENE velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 180—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
Za posamezno ololetno K 240—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 30—
za posamezno 95—

SLOVENE

Inserti:
Enostopna petivreda (60 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 400
uradni razpisi, posilani
itd. po K 500—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/60 mm K 20.
Izhaja vsak dan izvenredno po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/II.
Rekopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 28.511, bosn.-herc. 7583.

Beseda o državnosti.

Czernin je zapisal kmalu po slomu Avstrije o Dunaju besedo, da je Dunaj mesto brez duše. Primerjal je Dunaj z drugimi prestolicami evropskih držav med vojno in videl, da je v vsaki prestolici odmevala iz vseh vprašanj, odsevala iz vseh obrazov ena skrb: kaj bo z našo državo? Tudi Berlin je stradal, Pariz je bil brez razsvetlave in svoj čas so spomladali leta 1918 celo krogle nemških topov padale na mesto. A med vsemi skrbmi je gospodavala ena: Bog čuvaj Francijo! — Samo Dunaj je kazal isto lice ob porazih in ob zmagah avstrijskega orožja. Vpraševal je samo, po čem so živili. Kaj mu je bila mar država!

In razpadlo je kraljestvo, ki je bilo zoper sebe samo razdeljeno.

Ali ima naša država dušo? Ali doni tudi v naših srcih prošnja: Bog čuvaj Jugoslavijo!

Gotovo je dosti domoljubov, ki jih ogreva še vedno tista navdušenost, ki jo je rodila lepa solčna jesen 1918. leta, tisti optimizem, ki jim daje upanje, da bomo Jugoslavlani dokazali v dejanju, da si nismo želeli svobode ne kot hinavci, ki hlinijo potrebe, ki jih nimajo, in ne kot otroci, ki si žele stvari, ki še niso zanje zreli. Toda glas teh Jugoslovanov skoro utone v številnih glasovih razočaranja in zabavljanja. Nekaj je gnijale v državi danski — a kje? Pri vladi ali pri ljudstvu? Po našem mnenju pri obeh.

Kdo predstavlja državo v očeh ljudstva? Uradi, državna podjetja in uradništvo. Naredite, da bo državni aparat brezhibno funkcioniral, in zamašili ste važen vir nezadovoljnosti.

Mislím, da smemo brez samohvale reči, da smo imeli in še imamo Slovenci uradništvo, ki v celoti lahko vzdrži primerko z uradništvom drugih narodov. V kolikor pa smo navezani na centralizirane urade, so pa marsikdaj pritožbe upravičene.

Vzemite n. pr. naš carinski urad na južnem kolodvoru! Če imate tam dobiti malo knjigo, ki je prišla po pošti iz tujine, ste lahko zadovoljni, če boste v eni uri gotovi z vsemi formalnostmi, ki se imajo izpolniti, preden pridete do svojega blaga. Tozadevne pritožbe se čujejo od vseh strani. Naše ljudstvo je navajeno smatrati čas za zlato in se s takim, po našem mnenju nepotrebnim izgubljanjem časa ne more spoprijazniti.

Podobnih slučajev, da se je funkcioniranje državnega aparata poslabšalo, bi lahko navedli še več. Kakšne so bile n. pr. razmere na hrvatskih železnicah, dokler ni prevzel tega ministrstva dr. Korošec? Vsak, kdor se je vračal z vožnje po Slavoniji, se je križal. Pod ministrom dr. Korošcem je v tem pogledu nastopilo precejšnje zboljšanje. Vsi možje na vodilnih

in podrejenih mestih, od ministra pa do zadnjega delavca na železnici, ki opravlja vestno svojo službo, vsi imajo velike zasluge za to, da dobi polagoma Jugoslavija — dušo.

Naš prvi apel torej našim politikom in vsem jugoslovanskemu uradništvu: pokažite s svojim delom, da je Jugoslavija boljša od Avstrije! Kdor je bil vesten, naj svojo vestnost ohrani in goji, svojo strokovno sposobnost izpopolnjuje — kdor pa ni vajen resnega dela, pri tem naj pa skrbe njegovi šefi, da ne bo kompromitiral državne avtoritete s svojim »službovanjem«. Življenje in delo državnih uslužbencev mora dajati državi izpričevalo, da ona sloni na temelju pravičnosti.

Potrkajmo pa tudi na svoja prsa in se vprašajmo, ali nismo včasih mlade države sodili pretrdo? V naši državi imamo ogromne pokrajine, ki so bile do zadnjega časa pod turško vladjo. Saj se je celo Srbija otrsela Turkov popolnoma šele pred dobrimi 50 leti. In kultura ne dela skokov! Mi smo imeli srečo, da smo bili prepojeni s krščansko kulturo. Tej krščanski kulturi se imamo zahvaliti za to, da je bilo med nami vedno še mnogo poštenja, in to v vseh stvareh. Naš trgovec je n. pr. slovel na Dunaju pri velikih trdkih kot najsolidnejši odjemalec v celi Avstriji in zastopniki velikih trdkov so se trgali med seboj, kdo bo prodajal po južnih alpskih deželah bivše Avstrije. Tisti ukoreninjeni poštenosti se imamo zahvaliti, da so cene pri nas še vedno nižje nego kjerkoli drugod po naši državi, da smo imeli nešteto krat v Sloveniji cenejši kruh in cenejšo moko nego tam, kjer je zrastle žito za naš kruh. »Kdor vse razmeri, nič ne zameri.« Zato ne sodimo pretrdo onih bratov, ki jim je bila zgodovina doslej težja nego nam, ki so pa pokazali s tem, da so se sami iz lastne moči rešili Turkov, toliko zdravja in moralne moči, da smemo opravičeno od njih pričakovati, da bodo tudi na kulturnem polju pokazali prej ali slej svojo veličino.

Misepa zavedajmo, da vsak narod s poštenostjo stoji in pade. Naj se goji in razcvita po naših hišah ona vernost, ki je edini zanesljivi temelj vsej morali; potem bo naš rod ohranil možnost, da bo rodil še nadalje dobre duhovnike in take uradnike, ki bodo v državljanih vzbujali veselje in ponos, da so Jugoslavlani.

Kdor ruši temelje, na katerih sloni poštenost ljudstva, ta podira državo, ker razdira njen temelj: pravičnost.

Državotvornost vsake stranke se sodi najzanesljiveje po tem, kolikostoristranka s svojim delom v okrepitev pravičnosti in vseh kreposti med ljudstvom.

—:—

prihaja od drugih rogov, ki se nahajajo v obližju. Nekateri nazivajo tudi sosedni vrh zahodno od Kleka »Rožico«, — pravilno pa se imenuje Hruški vrh (1776 m). — V masivu med Hruškim vrhom in Rovščico je prevrtan karavanski predor.

Kaj mikaven pogled se nam med potom odpre nazaj na Golico in obe kočii, ki prijazno zreta v svet, ena s pobočja, druga pa z vrha. Kar nič ne kazita celotne slike — nasprotno, Golica celo pridobi po obeh kočah na mičnosti Odu šele pravzaprav vidimo precejšnje razdalje med obema kočama, in vemo ceniti izbornost lege Kadilnikove kočee. — V eni uri smo na sedlu Rovščice (1595 m). Tu se ločita dva pota: eden vodi ob južnem pobočju Hruškega vrha doli na Ravne ter te privede čez rovtarske pašnike v dobri poldrugi uri na Dovje, drugi pa krene s sedla na Hruški vrh in te pripelje z njega do pod lepega vrha Babe (1894 m), ki se prav impozantno postavi pred naše oči. Naša turistična žila nam ne dá, da ne bi od sedla Rovščice podelili na Hruški vrh. Zato pustimo prvi pot na strani, pa jo mahnjemo v goro! Pol urice žrtvujemo, in zopet se nam otvori prelep razgled s Hruškega vrha, ki se kosa z onim z Golice. Novega ne vidimo z njega razen bližnje okolice nič; zlasti je lep pogled na mela Klekova in silno razrito njegovo pobočje proti koroški strani. Pogled na Triglav pa se nam zdi še lepši nego z Golice, zlasti pa na Vrata in na Aljažev dom konec Vrat.

Od Hruškega vrha je nadelana steza ob peščenem in razritem gorskem pobočju proti severnemu vrhu visoke Babe. Skoro smo zopet na razpotju pod vrhom Babinim. Krasen pogled se nam odpre na divji Greben (1874 m, Hühnerkogel) in zahodno od njega na sivo glavo Kepe (2144 m). Romantika, razlita v tem zanimivem najzgodnejšem predelu Karavank, nas vabi, da krenemo po interesantno izpeljani stezi čez Babo oziroma pod njenim vrhom na sedlo Mlinca, ki veže Greben in Babo; a kdor hoče o pravem času na vlak v Dovje, udari jo izpod Babe čez planinske pašnike in gozdove v grapo potoka Mlince, — v dobri uri si pa v Dovjem. Pot je zaznamenovana.

Pasijoniranega turista bo težko spraviti v Dovje, ako je došel že do pod Babinca vrha. Pot je postala zani šele

Dr. A. Gosar:

Stanovanjstvo in gosp. dr. Tavčar.

Uradno pojasnilo, ki so ga te dni prinesli ljubljanski listi (Slovenski Narod je to odklonil) samo po sebi sicer zadošča, da se poleže vznemirjenje, ki so ga povzročile stanovanjske odpovedi po naredbi 166. Toda g. dr. Ivan Tavčar je v Slovenskem Narodu priobčil pod naslovom »Naše zakonodajstvo« dva članka, ki me silita, da tudi kot zasebnik spregovorim v tej stvari besedo.

Opozoriti hočem predvsem na nekatere stvarne trditve v dr. Tavčarjevih člankih. Glede različnih primer iz Afrike in od drugod ter glede opazk o mladih in politično neizprašanih osebah, ki sede v poverjeništvu, pa se mi ne zdi umestno zgubljati besed. Pripominjam le, da tona dr. Tavčarjevih člankov nikakor ne morem smatrati kot popolnoma primerne za razpravo o tako važnem socialno-političnem vprašanju kakor je ravno stanovanjstvo. V stvarnem oziru pa moram dr. Tavčarjeve trditve zlasti v sledečem popraviti:

G. dr. Tavčar piše: »Do sedaj smo mislili, da je milijonar, kdor ima 1.000.000 kron v svoji blaginji. Kako smo se zmotili. Milijonar je tudi vsak, ki ima toliko letnih dohodkov, kolikor daje 1.000.000 K 40dstotnih obresti. Torej vsak, ki ima na leto 40.000 kron dohodka.« — Če bi bil g. dr. Tavčar pazljivo prečital § 2 izvrš. nar. št. 186, bi gotov opazil, da govori ta paragraf le o dohodkih iz imovine. Po tem paragrafu je torej smatrati kot milijonarja pač onega, ki ima recimo 40.000 kron letnih dohodkov iz svojega premoženja, torej dohodkov, za katere se mu ni treba niti najmanj truditi. Zasluge ali sploh plačilo za kakršnokoli delo se pa samo ob sebi umljivo ne sme pristiavati k dohodkom iz premoženja in kdor zasluži s svojim delom na leto tudi dokaj več kot 40.000 kron se po tem paragrafu še nikakor ne more smatrati za milijonarja.

G. dr. Tavčar očitno ne polaga na razliko med dohodki iz premoženja in drugimi dohodki nikake posebne važnosti. To se mi zdi za njegov boj proti socialnim reformam zelo značilno. Če on ne pozna razlike med zaslužkom, za katerega se je treba resno truditi in med dohodki, ki se človeku stekajo brez njegovega lastnega truda in dela, tedaj je treba pač poudariti, da poznajo delovni sloji, ki nimajo nikakega premoženja, to razliko vrlo dobro in da tiči jedro socialnega vprašanja ravno v tej razliki. Do sedaj je bilo res tako, da se je vedno in povsod vpraševalo le, koliko kdo premore, ne pa od kod to ima. Dvomim pa, da bi se to trajno vzdržalo. Ves dr. Tavčarjev odpor je torej, kolikor se tega tiče, popolnoma odveč. Komur donaša njegovo premoženje brez vsakega

dela in truda redno letnih 40.000 ali 50.000 kron, tega premoženje je pri obrestni meri 4—5% nujno vredno 1.000.000 kron.

Druga točka, v kateri dr. Tavčar niti približno pravilno ne računi, je ta, kjer pravi, da pomenja »stavbna akcija naše deželne vlade v svojem jedru najkrupejše izsiljeno oddajo premoženja«, češ, da bodo stavbe, ki bi sedaj stale 2.000.000 K, čez nekaj let vredne morda komaj 100.000 K.

Ta argumentacija se mi zdi (g. dr. Tavčar naj mi oprostí ta izraz) popolnoma žurnalistična. Da bodo stavbe, ki bodo danes stale ogromne vsote, čez več let morda vredne veliko manjšo vsoto denarja, je mogoče, morda tudi vsaj deloma verjetno. Toda s tem, če se bo za stavbo, ki bo stala sedaj 1.000.000 K dobilo čez 10 let samo nekaj 100.000 K, s tem še nikakor ni rečeno, da se bo vrednost stavbe znižala, kajti tu ne gre za nominalno, marveč za realno vrednost. Gre za to, ali bo denar, ki ga bo pozneje enkrat mogoče dobiti za stavbo ravno toliko vreden, kolikor je vreden sedaj tisti milijon, ki ga bo lastnik zazidal. V tem oziru pa ni nobene nevarnosti, ker bodo hiše v tistem hipu, ko se razveljavijo sedanje naredbe, ki hišnega lastnika omejujejo ter ga zlasti glede najemnine prikrajšujejo, poskočile v svoj vrednosti na višino, ki bo odgovarjala ta kratnim stroškom za zidavo. Ker za nov stavbo po nar. 166 že sedaj ne veljajo določbe, ki omejujejo hišnega lastnika, tisti, ki bodo sedaj zidali, dejanski ne bodo oškodovani, kajti prostore v novi stavbi bodo lahko oddali za tako najemnino, ki bo odgovarjala obrestim investiranega kapitala.

Kdor ima svoj milijonski kapital naložen bodisi v hranilnici ali v kakem podjetju, sam pa stanuje za neznatno najemnino v tuji hiši, katere lastnik je morda 10krat revnejši od njega, ta bo seveda na slabšem, če si bo moral sezidati lastno stanovanje, ki ga bo stalo letno vsaj 10 in še večkrat toliko kot znaša sedanja najemnina. To pa, mislim, je popolnoma upravičeno. Če so dosedanji hišni lastniki oškodovani in temu trenutno ni mogoče od pomoči, tedaj naj bodo oškodovani vsaj na korist revnim slojem, ne pa da se takorekoč zastopijo šopirijo v njihovih hišah bogatini, ki bi si lahko postavili svoje domove. Ali ni to v nebo vpjoča krivica, da mora ubog delavec stanovati v železniškem vozu, večkratni milijonar pa ima za mesečnih 100 ali kvečjemu 200 kron elegantno stanovanje v hiši, ki ne nese lastniku niti toliko kot znašajo popravila. Če ima že kdo po ceni stanovanje, tedaj naj bi dobil to stanovanje delavec.

Vem, da bo tukaj g. dr. Tavčar ugovarjal, češ da se morajo najemnine zvišati. To se bo tudi s časom zgodilo. Toda, če bi hoteli s tem začeti, bi stanovanjske bede niti najmanj ne omilili.

Ugovor, da pomeni stanovanjska akcija naše deželne vlade oddajo premože-

zdej najbolj mikavna, ko opazi z dalje, kako travertina interesantna steza južna mela Grebenova in se vije okoli ostrih njegovih robov. Nič ga ne zadržji, da ne bi ubral te še tri ure trajajoče poti na Kepo. Do sedla Mlinca ni posebno daleč, a dolga je pot dalje mimo Grebena v velikem loku do Škrbine. Dasi je pot več čas zaznamovana in nadelana, vendar je stopati na nekaterih krajih oprežno, da ti ne izpodleti in ne treščiš v stranske grape. Na vrhu Kepe pa si odškodovan obilo za svoj trud. Pogled na Blaško jezero je vreden, da poležeš na skalovito Kepo, ki je eden najinteresantnejših vrhov v Karavankah.

Z vrha Kepe je zaznamovana pot na koroško stran v Lače k Blaškemu jezeru (4½ ure) in na Kranjsko čez planino Jepco v dolino Belce, skozi katero drži vozna pot na cesto v Savski dolini in naprej v Dovje; med potjo se lahko okrepčаш v »Berthahütte«, katero je zgradila Beljaška sekcija »D. u. Ö. Alpenvereina« okoli l. 1883. Z Dovja pa do vrha Kepe ie štiri ure hoda.

(Konec.)

LISTEK.

Dr. I. C. Oblak:

Na Golico.

(Dalje.)

Z vrha Golice so ti odprta in te vabijo pota na vse strani. Večina bo krenila zopet nazaj v Planino; toda vračati se po isti poti na isto stran je zoper načelo pravih turistov, ki želijo vedno izpremembe in novih prizorov. In tem je zlasti priporočati pot po grebenu na Jekljevo sedlo, ki loči Golico od Kleka in je zvezano tudi z nemško kočjo po lepi stezi ob južnem pobočju Golicišem. Mi pa se spustimo z vrha tik ob robu, s katerega se nam še vedno kakor z vrha Golice odpira prelep razgled na obe strani, doli na imenovano sedlo. Pol urice — in na njem smo. Zdaj pa treba zopet lesti nekaj časa navzgor ob Klekovem pobočju. Steza ne gre do vrha, nego vodi ob južnem pobočju Klekovem na drugo gorsko sedlo, imenovano Rovščica (1595 m), napačno tudi Rožica, kakor se bere v zemljevidih. Ime namreč

